

37.13

UNDERVISNINGSVEJLEDNING
FOR FOLKESKOLEN   **UDKAST**
20

Barnepleje 1974

FOLKESKOLENS LÆSEPLANSUDVALG

Folkeskolens læseplansudvalg

Skoledirektør Hans Jensen, *formand*
Overlærer Bent Andersen
Skoleinspektør Mogens Andersen
Undervisningsinspektør Jens Bach
Undervisningsdirektør A. Baunsbak-Jensen
Overlærer Else Byrith
Undervisningsinspektør A. Bøgeskov
Skolebestyrer B. Christensen-Dalsgaard
Undervisningsdirektør Rikard Frederiksen
Fuldmægtig Henrik Helsted, *tilforordnet*
Undervisningsinspektør Per Iversen
Skoledirektør Poul E. Jacobsen
Overlærer Jørgen Jensen
Skoledirektør mag. art. Kr. Thomsen Jensen
Undervisningsinspektør I. Skov Jørgensen
Overlærer Kirsten Kjersgaard
Undervisningsdirektør O. I. Mikkelsen
Fuldmægtig Eyvind Noer, *tilforordnet*
Undervisningsinspektør B. Kehlet Nørskov
Førstelærer Mogens Rafn
Skoledirektør Svend Aage Rasmussen
Adjunkt Kurt Stolt
Rektor Harald Torpe
Overlærer Kaj Varming

NB! Vedrørende spørgsmål om undervisningslokalers, herunder faglokalers udformning og indretning henvises til den af *Folkeskolens Byggeudvalg* udarbejdede publikation »Projekteringsgrundlag for folkeskoler« (Undervisningsministeriet, senest udgave).

**UNDERVISNINGSVEJLEDNING
FOR FOLKESKOLEN - UDKAST
20**

Barnepleje

1974

FOLKESKOLENS LÆSEPLANSUDVALG
KOMMISSION HOS LÆRERFORENINGERNES MATERIALEUDVALG

FORORD

Nærværende udkast til undervisningsvejledning er et led i den række vejledninger, der udsendes af Folkeskolens Læseplansudvalg på grundlag af forslag til lov om folkeskolen af 15. december 1972, hvor der i § 4, stk. 8, bl. a. anføres:

»Undervisningsministeren fastsætter regler om formålet med undervisningen i de enkelte fag eller faggrupper og udsender vejledende timefordelingsplaner og læseplaner, jfr. § 16, stk. 1.«

Denne vejledning er udarbejdet på grundlag af § 9 i lovforslaget, hvori bl. a. anføres:

»Ud over den undervisning, som skal tilbydes efter §§ 4 og 7, jfr. § 8, kan der tilbydes eleverne på 8.-10. klassetrin undervisning i andre fag og emner . . . .«

Udvalget ønsker at præcisere, at dette udkast sammen med de øvrige udkast til vejledninger i første række har til formål at danne grundlag for fortsatte drøftelser omkring indholdet og tilrettelæggelsen af folkeskolens undervisning og således ikke kan være udgangspunkt for en generel revision af de lokale undervisningsplaner, så længe der ikke er taget politisk stilling til det fremtidige lovgrundlag. Indholdet i udkastet vil dog formentlig tillige inden for de gældende undervisningsplaners rammer kunne virke inspirerende for undervisningen.

Vejledningen er udarbejdet af læse-

plansudvalgets fagudvalg nr. 5, der har haft følgende sammensætning:

Undervisningsinspektør Jens Bach, undervisningsministeriet, formand
Afdelingsleder Ole B. Larsen, Danmarks Lærerhøjskole
Skoleinspektør Ann Jeppesen, Albertslund

Fagkonsulent Knud Hansen, direktoratet for folkeskolen, folkeoplysning, seminarier m. v., sekretær

Som særlig arbejdsgruppe ved denne vejledning har medvirket:

Lærer Karen Baungaard-Sørensen, Esbjerg

Lærer Hanne Grønback, Tjæreborg
Studielektor Dorthe Petersen, Esbjerg

Den har – i den udstrækning, det har været muligt – været forelagt til udtalelse og til åben drøftelse i fagligt interesse-rede kredse og er herefter af fagudvalget indstillet til godkendelse i læseplansudvalget.

Her er forslaget blevet gennemdrøftet på ny og er – efter enkelte ændringer – i den nu foreliggende form tiltrådt af Folkeskolens Læseplansudvalg som dette udvalgs udkast til undervisningsvejledning for det omhandlede område i folkeskolen.

Folkeskolens Læseplansudvalg,
juni 1974.

Hans Jensen

INDHOLD

1. Formål	7
1.1. Bemærkninger til formålet	7
2. Undervisningens indhold	8
2.1. Barnets daglige pleje	8
2.2. Barnets kost	8
2.3. Barnets udvikling	9
2.4. Børnesygdomme	9
2.5. Barnets farlige verden	9
2.6. Barnets beskæftigelse og leg	9
2.7. Samfundets hjælpeforanstaltninger	9
3. Undervisningens tilrettelæggelse	11
4. Hjælpe midler og materialer	12
5. Integration	13

Formålet for faget barnepleje er at give eleverne

- viden og færdigheder vedrørende småbørns pasning og pleje,
- kendskab til og forståelse for forhold, som kan fremme børns udvikling,
- indsigt i det ansvar, der følger med at have med børn at gøre, og i alm. forekommende opdragelsesspørgsmål,
- orientering om samfundets støtte og hjælpeforanstaltninger til familier med småbørn.

1.1. Bemærkninger til formålet

Mange unge har en naturlig interesse i at beskæftige sig med børn, og de fleste vil før eller senere få med børn at gøre.

Barnepleje er således et livsnært emne at tage op, f. eks. som valgbart kursus-emne.

Der bør arbejdes med emnet på en sådan måde, at de personlige egenskaber, der er nødvendige for at påtage sig ansvaret for børn, fremmes og udvikles hos eleverne.

Det tilstræbes, at forståelse for små børns særlige behov suppleres med saglig viden, således at der grundlægges et positivt syn på børns udvikling.

Problemer omkring det fysiske og/eller psykisk handicappede barn tages op sideløbende med det sunde barn, når og hvor det føles aktuelt.

Undervisningen må medvirke til, at eleverne får forståelse for forholdet mellem barnet og den voksne og for den ansvarsbevidsthed og de kundskaber, der kræves af dem, der omgås børn.

Betydningen af kendskab til barnets udvikling, opførsel og ytringsformer i forskellige modningsperioder og situationer betones. Man kan bl. a. komme ind på barnets forskellige muligheder for at opnå kontakt og barnets behov for konsekvens i den voksnes handlinger.

Eleverne må også have mulighed for at komme ind på spørgsmål vedrørende barnets situation i familien, f. eks.:

1. forældre forventninger,
2. opdragelsesholdninger,
3. familiemønstre,
4. ansvarsfordelingen i hjemmet,
5. søskendeforhold og
6. adoptiv- og plejebørns situation.

2.1. Barnets daglige pleje

Eleverne skal have kendskab til, hvordan man kan planlægge og praktisere den daglige pleje af et spædbarn under hensyntagen til barnet og den øvrige familie, samt endvidere til de ændringer, der er en naturlig følge af barnets vækst og udvikling.

De skal have forståelse for barnets forskellige behov: følelsesmæssig kontakt, frisk luft, motion m. m.

De skal bl. a. lære, hvordan man vasker og bader et barn, plejer dets hud og hår, hvordan barnet klædes på og skiftes, og hvordan man lægger det i seng.

De skal have indsigt i moderne vaske-midlers og tekstilers indvirken på barnets hud samt kendskab til almindelig vasketeknik anvendt på babytøjet.

2.2. Barnets kost

Emnet »barnets kost« opdeles her i:

1. naturlig ernæring (diegivning).
2. kunstig ernæring (flaskegivning).
3. tilskudskost – vitamintilskud.
4. madebarnskost.
5. legebarnskost.

Der bygges på den viden, eleverne har erhvervet om ernæringsrigtig kost i den obligatoriske undervisning i hjemkundskab.

ad 1:

Følgende behandles:

modermælkenks fordele, moderens kost og levevis, diegivning og diegivningsvan-skeligheder.

ad 2:

Følgende behandles:

grunde til kunstig ernæring, rensning af sutter og flasker, tilberedning, opbeva-ring og opvarmning af mælkeblending og modermælkerstatning samt flaske-givning.

ad 3:

Det er væsentligt, at eleverne får forstå-else for nødvendigheden af, at mælkeko-sten suppleres, og hvad den kan supple-res med. Eleverne skal have mulighed for at tage stilling til præfabrikeret bør-nemad contra hjemmelavet.

ad 4 og 5:

Eleverne skal opøves i at planlægge og fremstille ernæringsrigtig kost for børn fra ca. ½ år til 7 års alderen.

2.3. Barnets udvikling

Eleverne gøres bekendt med, at udviklingen i barnets første leveår er meget vigtig.

Den er bl. a. betinget af fødselsforløbet, medfødte anlæg, helbredstilstand og ydre forhold.

Det tilstræbes at give eleverne forståelse for, at udvikling af barnets følelseliv og indstilling til andre mennesker er afhængigt af samspillet mellem en række faktorer.

Eleverne bør have kendskab til det nyfødte barns naturlige reaktioner og til børns fysiske og psykiske udvikling de første leveår, bl. a.: vækst, sansning, evne til at løfte hovedet, til at sidde, kravle, stå, gå og tale samt til renlighed.

2.4. Børnesygdomme

Eleverne skal have kendskab til helbredsundersøgelser, vaccinationer, alm. børnesygdomme, deres symptomer og forløb samt vejledning i pleje af det syge barn.

De bør orienteres om årsager til nogle psykiske og fysiske handicaps.

Værdien af, at man medvirker til at skabe forståelse for hvert individs ret til en positiv udvikling inden for rammerne af sine forudsætninger, understreges.

2.5. Barnets farlige verden

Opmærksomheden henledes på, at børn af naturen er nysgerrige og ofte impulsive.

Eleverne bør derfor have kendskab til de almindeligst forekommende ulykker, disses årsager, og hvilke forholdsregler man kan tage for at undgå dem.

De skal instrueres i førstehjælp, bl. a. ved ulykker i forbindelse med fremmedlegemer i lufttrøret, skoldning, forgiftning, el-ulykker, fald, omgang med skarpe og stikkende genstande samt i forbindelse med forskellige former for kvælning.

De skal øves i kunstigt åndedræt ved indblæsningsmetoden og have vejledning i, hvordan man tilkalder sagkyndig hjælp.

De skal have kendskab til, hvordan man forebygger ulykker ved sikkerhedsforanstaltninger og ved at oplyse barnet.

2.6. Barnets beskæftigelse og leg

Eleverne skal have viden om, at udviklingsfremmende beskæftigelse og leg er med til at styrke barnets visuelle, motoriske, emotionelle, sociale og intellektuelle udvikling.

De skal have forståelse for, at børn af naturen er videbegærlige og aktive, og at det er nødvendigt at skabe mulighed for kreativitet, så barnet ikke hæmmes i sin udvikling.

Eleverne skal endvidere have viden om og indsigt i legetøjs pædagogiske værdi og egnethed.

2.7. Samfundets hjælpeforanstaltninger

Eleverne bør gøres bekendt med de love og bekendtgørelser, som beskytter børn og forældre, f. eks. vedrørende retten til: graviditetsundersøgelser hos lægen og jordemoder, gratis læge- og jordemoderhjælp ved fødsel,

husmoderafløsning,
løn under graviditet,
barselspenge, børnetilskud,
sundhedsplejeordning,
helbredsundersøgelser og
tandplejeordning.

Der bør orienteres om mødrehjælpens

opgaver og arbejdsmåder samt om muligheder for at benytte daginstitutioner, privat dagpleje o. lign.

Endvidere kan medtages problemer omkring adoption, navn og tilhørsforhold, sociale ydelser, forældremyndighed og -pligter.

»Barnepleje« kan indgå som emne under valgbar hjemkundskab.

Der kan tænkes to muligheder:

1. Udvalgte delemler behandles over en afgrænset periode – videreføres evt. senere.
2. Emnet optræder som kursusemne for en periode eller for et helt år.

»Barnepleje« kan også betragtes som et selvstændigt, valgbart emne.

Ved bearbejdelse af emnet »barnepleje« er der mulighed for at vælge, således at flere forskellige undervisningsmetoder og arbejdsformer bevidst kombineres og udnyttes.

Undervisningsmetoderne vil overvejende være fortælling, samtale, instruktion, demonstration og forevisning (film, billede).

Egnede arbejdsformer for emnet er især at lytte, læse, spørge, drøfte, øve, vurdere, dramatisere, iagttage og løse problemer.

Indholdsbeskrivelsens opdeling af emnet kan samtidig angive egnede delemler, men andre delemler vil også kunne udledes.

Ved flere af områderne vil diskussio-

nen kunne komme i gang, hvis diskussionsemnet gøres levende, f. eks. ved studium af films, lydband eller båndfilms.

Interviews, situationsspil, institutionsbesøg og observationer vil også kunne medvirke til at aktualisere emnet og finde frem til problemløsninger.

Mange praktiske øvelser kan indgå, f. eks.:

i spædbarnspleje,
i planlægningsopgaver og beregninger,
i tilberedning af børnemad,
i beskæftigelse af børn,
i udstillinger af sikkerhedsanordninger.

Det er værdifuldt, hvis eleverne får mulighed for at besøge børneudstysforretninger, legetøjsforretninger, vuggestuer, børnehaver osv.

Besøg hos skolesundhedsplejersken kan anbefales.

Man kan forestille sig, at sundhedsplejersken helt eller delvis kan overtage undervisningen i emnet barnepleje.

Emnet kan afrundes med at gøre rede for opnåede resultater gennem udstillinger, foredrag, demonstrationer, illustrationer m. m.

4

Hjælpemidler og materialer

Undervisning i barnepleje henlægges til hjemkundskabslokalet, men kan også finde sted i andre undervisningslokaler, når der blot er vand (håndvask) og opbevaringsplads for det specielle barneplejeudstyr i umiddelbar nærhed.

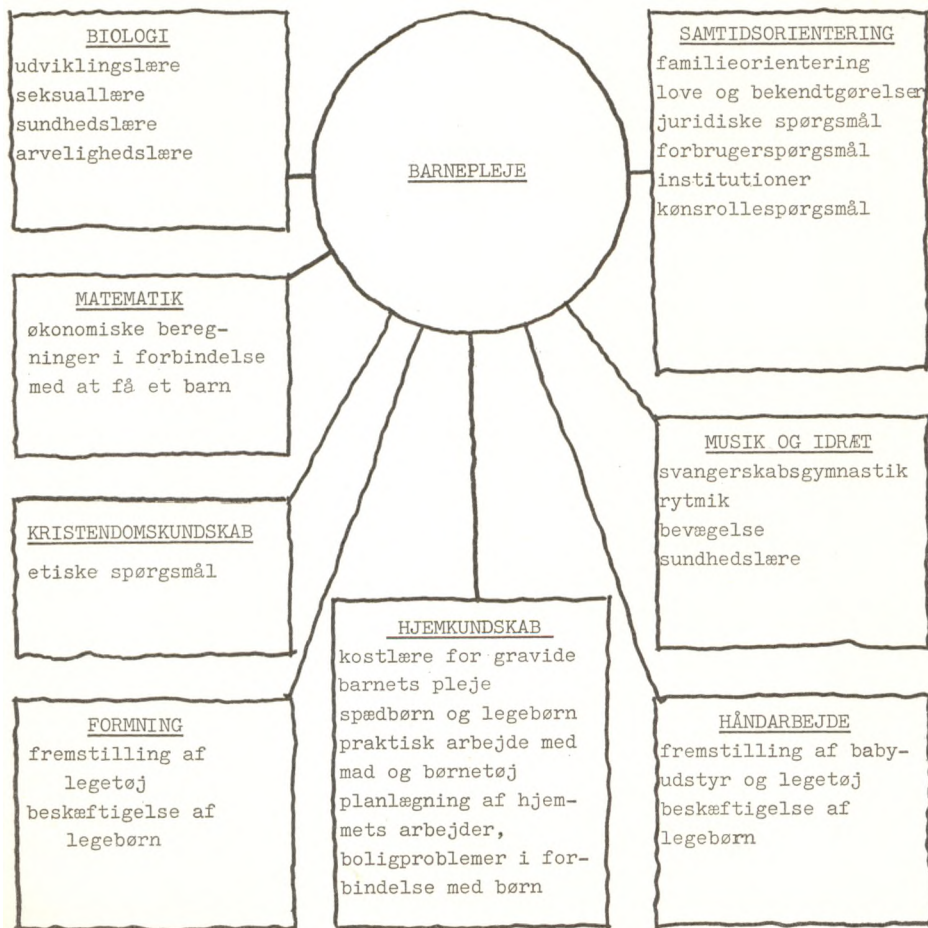
Udstyret består bl. a. af:

Dukke, udstyr til pusling og badning af barnet, barneseng med udstyr, nødvendigt udstyr til demonstration af baby-mad (kogemulighed, gryde, flasker

m.m.), materialer til elementær sygepleje i hjemmet samt eksempler på udviklingsfremmende legetøj.

Endvidere er der behov for lærebøger, faglitteratur, pjecer, brochurer, vareprøver, plancher, films, bånd og andet oplysende materiale f. eks. sundhedsstyrelsens vedr. graviditet og fødsel.

Materialerne bør stadig være a jour-førte.

Læseplanudvalgets fagudvalg

Fagudvalg 1

Formændene for de respektive fagudvalg og underudvalg

Fagudvalg 2

Skoleinspektør Mogens Andersen (*formand*)
Skoleinspektør Karl Brocher
Lektor Hans Jørgen Schiødt
Viceinspektør L. Nabe Nielsen (*sekretær*)

Fagudvalg 3

Skolebestyrer B. Christensen-Dalsgaard
(*formand*)
Overlærer Anders Johansen
Afdelingsleder Tage Werner
Fagkonsulent F. Tommerup Jensen
(*sekretær*)

Fagudvalg 4

Overlærer Kaj Varming (*formand*)
Lærer Gunnar Hansen
Professor Kjeld Winding
Fagkonsulent Arne Sloth Carlsen (*sekretær*)

Fagudvalg 5

Undervisningsinspektør Jens Bach (*formand*)
Skoleinspektør Ann Jeppesen
Afdelingsleder Ole B. Larsen
Fagkonsulent Knud Hansen (*sekretær*)

Fagudvalg 6

Viceskoleledelsektor Emil Pedersen (*formand*)
Overlærer Kirsten Kjersgaard
Professor Gunnar Heerup
Fagkonsulent Chresten Skov (*sekretær*)

Fagudvalg 7

Overlærer Else Byrith (*formand*)
Skoleinspektør Karl Erik Jørgensen
Professor Poul Steller
Fagkonsulent Asger Byrnek (*sekretær*)

Fagudvalg 8

Skoleledelsektor mag. art. Kr. Thomsen Jensen
(*formand*)
Sektionschef Johan Engelhardt
Professor Carl Aage Larsen
Viceinspektør J. J. Christensen (*sekretær*)

Læseplanudvalgets underudvalg

Børnehaveklasser

Viceskoleledelsektor Ingolf Haubirk (*formand*)
Børnehaveklasseleder Gerda Christensen
Undervisningsinspektør Agnete Engberg
Viceskoleledelsektor Thorkil Holm
Viceskoleledelsektor Peter Vedde
Afdelingsleder Hans Vejleskov
Fagkonsulent Merete Rein (*sekretær*)

De to første skoleår

Overlærer Kirsten Kjersgaard (*formand*)
Lærer Bente Christiansen
Undervisningsinspektør Agnete Engberg
Professor Carl Aage Larsen
Afdelingsleder Hans Vejleskov
Afdelingsleder Tage Werner
Fagkonsulent Asger Byrnek (*sekretær*)

Prøver og deres anvendelse

Skoleledelsektor Poul Erik Jacobsen (*formand*)
Afdelingsleder Jørgen Gregersen
Undervisningsinspektør B. Kehlet Nørskov
Fagkonsulent F. Tommerup Jensen
(*sekretær*)

Specialundervisning

Overlærer Kaj Varming (*formand*)
Skoleledelsektor Niels Jørgen Bisgaard
Ledende skolepsykolog Kai Gjørtz-Laursen
Undervisningsinspektør I. Skov Jørgensen
Afdelingsleder Ole B. Larsen
Fagkonsulent Asger Byrnek (*sekretær*)

